

OMGAAN MET OUDERS

De relatie tussen ouders en school is in de loop der tijd geëvolueerd. Tegenwoordig kan de rol van de ouder zich op alle gebieden manifesteren. Dat vraagt om een nieuwe houding van zowel school als docent.

Tekst: Henk van Beek
Beeld: iStockphoto

Op een school krijgen kinderen les. Maar leren zonder opvoeden is niet mogelijk. Hier ligt ook meteen een spanningsveld tussen school en ouders. Want waar ligt de grens tussen leren in een pedagogische context en opvoeden? Dit probleem beschrijft Peter de Vries in zijn 'Handboek Ouders in de school'. Vanuit het perspectief van de ouders gezien, vertrouwen die hun kostbaarste bezit aan een school toe. Het 'project kind' wordt dan ook met argusogen gevolgd. Of juist niet. Alle ouders zijn anders. De een straalt voortdurend onzekerheid uit en blijft maar vragen

stellen of het wel goed gaat. De ander zit er als een havik bovenop. Hoe ga je daar mee om, als school en als docent? De gemiddelde ouder vertrouwt er niet meer blindelings op 'dat het wel goed komt op school'. Waren het vroeger vooral confessionele overtuigingen die bepaalden op wat voor soort school het kind werd ondergebracht, tegenwoordig is kwaliteit de bepalende factor. Daarnaast zijn scholen veranderd: leerlingen moeten niet alleen kennis opdoen, maar ook vaardigheden leren als zelfstandig werken, coöperatief leren of een portfolio maken. Bovendien weten ouders

meer van het onderwijs dan vroeger, door het leervolgsysteem zijn resultaten veel transparanter.

Profielen Om erachter te komen hoe je als onderwijsinstantie moet omgaan met ouders, is het belangrijk om eerst te weten welke 'soort' ouders er zijn. Een lastige klus, want er zijn verschillende instanties met verschillende profielmodellen. Zo heeft Qprimair voor het lager onderwijs een 'rollenindeling', en gebruikt het ministerie van OC&W zelfs twee modellen. In het eerste model worden ouders verdeeld in vijf profielen, geordend op kleur. Groep 'rood' is assertief en kritisch en zeer betrokken bij zowel beleid als praktische zaken. De 'gelen' zijn spontaan en actief betrokken bij praktische zaken. De groep 'blauw' is kritisch en zakelijk met vooral betrokkenheid op beleidsniveau. Segment 'groen' is 'gewoon', serieus. Er is geen betrokkenheid bij het beleid. Groep 'aqua' ten slotte, is introvert en evenwichtig. Niet betrokken, want de groep vindt onderwijs een zaak van de overheid. In het OCW Onderwijsmagazine wordt een tweede model genoemd,

'Herken de ouder' geheten, met zes typen: de supporter, de afwezige, de politicus, de carrière-maker, de kwelgeest en de superouder.

Overeenkomsten Toch valt er een grote gemene deler te vinden bij ouders: elke ouder doorloopt een acceptatieproces wanneer zijn kind problemen heeft. Dat is eerst

Elke ouder doorloopt een acceptatieproces wanneer zijn kind problemen heeft

ontkenning, dan boosheid, verdriet en ten slotte acceptatie. Elke docent weet dat ouders heftig kunnen reageren bij een slechtnieuws-gesprek. Hoe kun je daarmee omgaan als docent? Er is een aantal handreikingen. De leraar moet bijvoorbeeld de ouders laten merken dat hij luistert en niet oordeelt. Ouders hebben namelijk tijd nodig om te mogen accepteren. Die tijd moet dus ook worden gegund. Ze hebben een ontkenningfase nodig om zich te laten overtuigen door de

feiten die de school aanreikt. Dat betekent niet dat het geduld van een school onuitputtelijk is. Sommige ouders blijven in de ontkenningfase steken. Een school kan ouders niet dwingen hun houding te veranderen, maar moet wel grenzen stellen. Zo moet een school die zeker weet dat doubletten de beste weg is, niet overstappen voor ouders die per se willen dat hun kind wel overgaat.

Beleid

Uiteindelijk moet een school zelf bepalen wie welke rol speelt. Daarvoor is het belangrijk te weten aan wat de behoeften zijn van de ouders. Niet om ouders de visie te laten bepalen, maar om te gebruiken als input. Dat kan via medezeggenschapsraad, ouderaad of schoolbestuur, maar ook via enquêtes, panelgesprekken en zogenaamde 'Large Scale Interventions'. Daarin worden ouders uitgenodigd om mee te denken over een toekomstgerichte visie. Pas dan is er ruimte voor een strategisch beleid, waarin de ouderbetrokkenheid een belangrijke rol speelt. Een beleid waarin de school een ouder ook welkom heet. ←

(BRON: HANDBOEK OUDERS IN DE SCHOOL, PETER DE VRIES)

NEGEN TIPS DOOR EEN BETER 10-MINUTENGESPREK

- 1 Begin nooit met 'Uw kind is..', maar met 'Op school ervaren wij uw kind als..'
- 2 Gebruik geen kookwekker maar bewaak de tijd samen met de ouder.
- 3 Confronteer een ouder nooit met een collega die er plotseling bijkomt. Kondig dit minimaal twee dagen van tevoren aan.
- 4 Plan een langer gesprek wanneer vooraf bekend is dat dit belangrijk is.
- 5 Blijkt het gesprek te kort tijdens de tien minuten, maak dan ter plekke een nieuwe afspraak.
- 6 Zorg ervoor dat de zitplaatsen voor leraar en ouders gelijkwaardig zijn. Een kinderstoeltje voor de ouders om op te zitten of een chaotisch bureau is een non-verbale blokkade.
- 7 Ook qua kleding is een professionele uitstraling belangrijk.
- 8 Blijf leraar. Neem nooit de positie in van hulpverlener, directeur of diagnosticus. Spreek nooit een vermoeden van bijvoorbeeld ADHD uit.
- 9 Een leraar is niet alleen een leraar, maar ook een vertegenwoordiger van de school.